

POSUDEK ŠKOLITELE BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Stojka, Tomáš: *Etnografie motorkářské subkultury v ČR napříč generacemi*. Katedra sociální a kulturní antropologie, FF UPCE, Pardubice 2022, 52 stran + 16 min. etnografický film *Jednou stopou vpřed*.

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Milan Durňak, Ph. D.

Předkládaná bakalářská práce se zabývá fenoménem motorkářské subkultury v ČR, kterou studuje skrz vnímání několika generací lidí, kteří byli nebo pořád jsou její součástí. Ve svém výzkumném projektu se autor věnuje individuální a sdílené skupinové motivaci, jednání konkrétních aktérů a analýze proměňující se zkušenosti s motorkami.

Klade si několik výzkumných cílů a otázek. Mezi hlavní patří především otázky: *Kdo jsou motorkáři a jestli existuje odlišný pohled na motorkářství u zkoumaných generačních skupin*. Otázky motivace, subkulturní socializace a jednání jsou předmětem sekundárních vědeckých ambicí. Rozdělení je předmětem autorovy zkušenosti a výsledkem badatelského úsilí.

Už zde je patrný zárodek pozdějšího problému, který provází celkový charakter práce a tím je poměrně široký tematický záběr, který je podpořen i metodologicky. Autor v úvodní fázi svého výzkumu realizuje dotazníkové šetření, jako jistou výzkumní pilotáž s cílem nalézt směr, nebo spíš cestu, kterou by se měl vydat. Objeví zde několik pomyslných trajektorií, které spolu vzájemně souvisí, ale rozměňují krystalizaci výzkumného záměru. Je však nutno hned v závěsu dodat, že náročný kvantitativně-kvalitativní výzkum se autorovi daří poměrně dobře zvládnout a neztrácí se v množství dat, které nasbírání a adekvátně s nimi pracuje. Domnívám se však, že energie vynaložená na dotazníkové šetření mohla být spíš využita pro zvýšení kvality práce na audiovizuální součásti práce, filmu *Jednou stopou vpřed*. Zde se autor projevuje jako poměrně zdatný kameraman, schopný zachytit obrazovou dynamiku a vizuální estetiku spojovanou s touto subkulturou a rovněž rozvíjí filmařskou spolupráci s několika důležitými postavami. Právě v těchto místech by bylo vhodné rozšířit filmový materiál o další zajímavé vrstvy jednotlivých osobností a jejich motivací v různých kontextech. Naopak ve filmu oceňuji využívání a práci s archivním fondem jednotlivých postav.

Stylistický charakter práce nabízí subjektivní etnografický narativ, který popisuje realie, faktory a prvky utvářející a definující subkulturu. Vytváří dojem emické perspektivy motorkářství, kterého je Tomáš Stojka sám několik let součástí. Na mnoha místech tak reflektuje vlastní zažitou zkušenost, což je pro práci velkým přínosem.

Absentující analýza skupinových setkání jako např. motosrazy, formující komunitní charakter subkultury, je dle mého názoru velkým deficitem práce. V širším sesbíraném materiálu autor práce těmito záběry disponoval, ale nepovedlo se mu je výrazněji zakomponovat a zanalyzovat v textové části ani interpretovat ve filmu. Pole individuální psychologické motivace v sociálním a historickém kontextu Československa, potažmo České republiky místy pokulhává v teoretickém ukotvení studovaného tématu.

Insiderská pozice Tomáše Stojky, mu na jedné straně přináší výhody v transmisi zažité zkušenosti na straně druhé předkládá badatelské dilema a vůli rozhodnout se důkladněji prozkoumat zkoumané téma a zasadit ho tak důkladně do antropologické teorie. Práce tak

zůstává převážně víc etnografickým hustým popisem v Geertzově pojetí nežli antropologickou interpretací. V práci se tak setkáváme s indexovým výčtem charakteristik subkultury a s tím souvisejících stereotypizací, ale také se zde otevře i otázka genderu. Na závěr své práce se dostává k poměrně zásadnímu fenoménu tělesnosti, zranění a nehod, které značným způsobem redefinují a reformulují vztahy lidí k ježdění. Vzájemné prolínání těchto perspektiv je součástí autorovy narativní struktury a dává smysl, nicméně může působit povrchním dojmem, i z tohoto důvodu by bylo nutné svou koncentraci namířit jedním směrem a z komplexního popisu extrahovat nebo dovolím si užít výraz, sedimentovat, primární i sekundární sociální a kulturní faktory, které ovlivňují a utvářejí konkrétní fenomén.

Přes veškeré výtky, které k bakalářské práci Tomáše Stojky vznáším, považuji práci za poměrně zdařilou a oceňuji její etnografický potenciál a vzájemné komplementární pojetí textu a filmové části.

Předkládaná bakalářská práce splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci v oboru sociální a kulturní antropologie se specializačním zaměřením na vizuální antropologii a navrhuji jí k obhajobě s hodnocením C.

Dne 13. 01. 2023

Mgr. Milan Durňak, Ph. D.